

TALITUSED LANGENUTEGA

1.1. Langenutega läbiviidavate talituste sooritamiseks võivad kaplanid järgida käesolevat juhendit, mille eesmärk on reguleerida langenute surnuks tunnistamist, transporti ja matmist, eesmärgiga:

1.2. Tagada langenute väärikas kohtlemine, järgides kultuurilisi ja religioosseid tavasid ning perekonna soove.

1.2.2. Hoida isikkoosseisu moraali.

1.2.3. Langenu perekonnale õigusturvalisuse tagamine.

1.2.4. Liitlastega koostöö tagamine.

1.3. Langenute talituse korraldamine

1.3.1. Langenute talituse korraldamise eest üksuses vastutab üksuse ülem, kasutades selleks võimalusel üksuse veeblit ja/või kaplanit. Üksuse ülem vastutab langenu esmase identifitseerimise ja surnukstunnistamise eest. Tavaolukorras toimub surma fakti ja põhjuste tuvastamine surma põhjuste tuvastamise seaduses nimetatud alustel. Arstliku surmateatise väljastab üksuse arst või surma tuvastanud arst. Üksuse ülemal on kohustus anda käsk langenute transpordiks või matmiseks.

1.3.2. Kompanii tasandil organiseeritakse esmane langenute kogumispunkt ja komplekteeritakse päranditomp. Identifitseerimise ettekanne, arstlik surmateatis ning päranditomp liigub alati koos surnukehaga.

1.3.3. Pataljonis moodustatakse langenute talituse meeskond. Langenute talituse meeskond kogub kokku langenud ning võimalusel toimetab nad lähimasse kogumispunkti, kust langenud evakueeritakse brigaadi kogumispunkti.

1.3.4. Brigaad võtab langenud vastu, korraldab nende säilitamise, kontrollib dokumentatsiooni korrasolekut ja vastavust langenutega, päranditombu seisukorda. Kriisi jätkudes ning olukorda arvestades võidakse korraldada brigaadi tasandil matmine sõjahaudadesse või lähimale kalmistule.

1.3.5. Staap korraldab langenute demobilisatsiooni, teabe edastamise teistele valitsusasutustele ja omastele, surnukeha ning päranditombu edastamise omastele. Võimalusel kasutatakse langenute kogumiseks tsiviilhaiglate või matusetalitajate juures asuvaid surnukuure ja langenute kodukohta toimetamiseks tsiviilteenuse pakkujaid.

1.4. Langenute välimatus

Erakorraliste asjaolude ilmnemisel võidakse korraldada langenute välimatus sõjahaudade kaitse seaduses ja STANAG 2070-s sätestatud tingimustel.

1.5. Langenute matus

Juhul kui langenute üleandmine omastele seoses lahingutegevusega viibib, võib brigaadiülem ja sama või kõrgema juhtimistasandi ülem võtta vastu otsuse langenute matmiseks. Matusetalitus viiakse läbi kalmistuseaduses sätestatud korras lähimas surnuaias. Päranditomp säilitatakse brigaadis ja antakse üle perekonnale.

1.6. Liitlasüksuste langenute talitus

Erandi moodustavad liitlasüksuste langenutega talitamine, mis toimub vastastikkuste kokkulepete alusel ja rahvusvahelise õiguse kohaselt.

1.7. Vastaspoole langenute talitus

Vastaspoole langenutega toimitakse rahvusvahelise õiguse kohaselt (kogutakse kokku, identifitseeritakse ja andmed edastatakse Välisministeeriumile).

1.8. Tsiivilisikute talitus

Sõjalistes või muudel operatsioonidel lahinguväljalt leitud tundmatud isikud, sh kohapeal hukunud tsiivilisikud antakse üle matmiseks kohalikule omavalitsusele kalmistuseaduses nimetatud tingimustel.

2. Langenute surnuks tunnistamine

2.1. Langenute kogumine ja esmane surma tuvastamine

2.1.1. Langenute kogumise ja tuvastamise korraldab üksuse ülem. Peale lahingkontakti toimetavad võitlejad, kes pole hõivatud haavatute eest hoolitsemisega, langenuid üksuse langenu kogumispunkti. Langenute leidmisel tuleb alati pöörata tähelepanu võimalikule saastumisele ja nakkusohule, mis puhul kokkuleppel meditsiiniteenistusega võib matmise asemel kaaluda langenu krematsiooni (põletamist).

Pataljoni või samaväärse üksuse kogumispunktis tõendab surmafakti üksuse tervishoiutöötaja (arst või teatud tingimustel õde, kes on saanud vastava väljaõppe). Üksuse arst või surma tuvastanud arst tuvastab surma ja väljastab arstliku surmateatise. Rahvusvahelises sõjalises operatsioonis hukkunud kaitseväelase surma fakti tuvastab sõjalises operatsioonis osaleva Kaitseväe üksuse koosseisu kuuluv arst või selle puudumisel väeosa kõrgema üksuse arst. Täidetud arstliku surmateatise teine osa antakse surnu omastele ja/või pädevale valitsusasutusele rahvastikuregistri toimingute teostamiseks.

Vältimatu välimatuse eel sõjalise operatsiooni tingimustes pataljonist madalama taseme üksuses tuvastab surma üksuse ülem või parameedik ning märgib surma põhjuse EMBUREP formaadile.

2.1.2. Kui vastase pealetungi tõttu pole võimalik langenuid evakueerida, siis tuleb sellest teavitada kõrgemat staapi.

2.1.3. Kui on alust kahtlustada, et surma põhjus on kuritegelik, siis viiakse läbi kriminaalmenetlus kehtestatud korras, kaasates sellesse sõjaväepolitsei. Surma põhjuste tuvastamise seaduse nimetatud alustel teavitatakse menetluse alustamiseks viivitamata uurimisasutust ja prokuratuuri.

2.2. Langenute varustuse ja päranditombuga toimimine

2.2.1. Üksuse ülem korraldab langenu isiklike asjade kogumise ja nendest nimekirja koostamise langenu identifitseerimise ettekandel. Hooldusmeeskond eraldab Kaitseväele kuuluvad esemed, v.a. seljas olnud vormikomplekt ja telkmantel, langenu isiklikest asjadest. Langenu seljas olev vorm ja telkmantel kuuluvad koos muu purunenud varustusega maha kandmisele, ülejäänud varustust käitleb üksuse veebel vastavalt teenistuslikule vajadusele.

2.2.2. Kaitseväelase isiklikest asjadest eemaldatakse kolmandatele isikutele mitteedastatavad ja sobimatud esemed (nt riisialadusega seotud või moraali kahjustavad materjalid). Surmateatisest ja identifitseerimise ettekandest tehakse koopia üksuse personalijaoskonna (osakonna) jaoks, mille alusel toimub langenu arvestus. Päranditomp liigub reeglina alati koos langenuga.

2.2.3. Langenuid isiku surmast teavitamise korraldab TVJ koos pädevate valitsusasutustega.

2.3. Langenute identifitseerimine ja evakueerimiseks vajalike dokumentide täitmine

2.3.1. Reeglina identifitseeritakse langenu isikuplaadi ja dokumendi alusel või muudel tunnustel. Toiminguks määratud kaitseväelane täidab langenu identifitseerimise dokumendi. Dokumendid pannakse surnukehaga kaasa niimoodi, et oleks välistatud nende kaotamine või loetamatuks muutumine.

2.3.2. Kui langenu ei ole võimalik identifitseerida isikuplaadi või dokumentide alusel, siis mitteidentifitseeritud langenu kohta koostatakse võimalikult täpne füüsiline kirjeldus koos eritunnustega. Võimalusel pöörata tähelepanu hammaste (hambaravi tulemuste) kirjeldamisele. Identifitseerimise dokumendis kirjeldada välivormi märke ja väeosatunnuseid, varustust ning läheduses paiknevaid transpordivahendeid. Võimalusel võtta sõrmejäljed.

2.3.3. Kui langenu on puudu kehaosad ja/või lähikonnast on leitud üksikud kehaosad, siis püütakse neid omavahel seostada visuaalselt.

2.3.4. Kehaosad, mida ei ole võimalik identifitseerida, pakendatakse eraldi ja varustatakse eraldi identifitseerimislehega. Hävinud surnukeha puhul kogutakse allesjäänud bioloogiline materjal kokku ja edastatakse samaselt identifitseerimata surnukehadega.

2.3.5. Teadmata kadunud isikud ja surnukehata hukkunud kaitseväelased tunnistab surnuks kohus. Operatsiooni käigus kaduma jäänud isikuid loetakse teadmata kadunud isikuteks.

3. LANGENUTE TRANSPORT

3.1. Langenute vedu

3.1.1. Langenu toimetatakse lahinguväljalt ära vormiriietuses, pakituna oma telkmantlisse. Ulatuslike vigastuste korral võib kasutada ka läbipaistmatuid kotte.

3.1.2. Langenud transporditakse haavatutest eraldi. Peale langenute vedu sõiduk desinfitseeritakse. Transpordivahendeid, mis on ette nähtud klass I (toiduained, joogivesi ja medikamendid) veoks, ei tohi kasutada langenu transpordiks. Soovitav on ka mitte kasutada langenu transpordis meditsiini sõidukeid.

3.1.3. Langenute vedu tavaolukorras toimub surmakohast surnukuuri surnukirstus või suletavas kilekotis üksnes selleks ettenähtud või kohandatud sõidukiga kalmistuseaduses sätestatud korras.

3.2. Tsiviiltranspordi kasutamine

Tsiviiltranspordivahendeid kasutatakse vastavalt sõlmitud lepingutele või sundkoormise alusel.

3.3. Langenute hoidmine

Langenu kogumispunktina kasutatakse võimalikult külma kohta vastavalt võimalustele. Surnute kogumispunkt peab olema paigutatud meditsiinipunkti lähedusse nii, et kaasvõitlejad ja eelkõige haavatud ei näeks langenuid. Kogumispunkt peab olema valgustatud ja varustatud vajalike blankettide (arstlik surmateatis, langenu identifitseerimisetekanne, EMBUREP) ning kontoritarvetega.

3.4. Tegevuse efektiivsus

Kui olukord seda võimaldab, siis korraldab üksuse ülem langenu üleandmise peale langenu identifitseerimist ja surmateatise väljastamist langenu omastele ilma tsentraalsesse kogumispunkti transportimata.

3.5. Omastele üleandmine

Langenu antakse omastele üle võimalusel hästihooldatuna ja väärikalt. Langenud kaitseväelane antakse võimalusel üle kirstus.

4. LANGENUTE MATMINE

4.1. Matmise põhimõtted

Üldjuhul antakse langenu üle omastele matmiseks, koormates võimalikult vähe kaitseväge ja kaitseliidu logistikat. Võimalusel kasutatakse tsiviilvõimekusi matusetalituseks (matusebürood, krematooriumid jne).

4.2. Matmine brigaadi ja samaväärse tasemega üksuse poolt

Lahingutingimustel langenu omastele üleandmise viibimise tõttu võib brigaad või samaväärse tasemega üksus mätta langenu lähimale kalmistule teavitades kohalikku omavalitsust vastavalt kalmistuseaduses sätestatud alustele. Võimalusel mätta langenuid kirstudes. Samal viisil võib toimida vastase langenuitega.

4.3. Välimatuse protseduur

4.3.1. Kui langenu evakueerimine lahingutingimustes osutub võimatuks, siis maetakse langenuid välimatusega sõjahauda. Sõjahaudad rajatakse tavaliselt langemispaiga lähedusse, pidades asukoha valikul silmas seda, et sõjahaud oleks hiljem võimalikult lihtne leida ja identifitseerida. Sõjahaudad ei tohiks olla hajutatud. Sõjahauana võib kasutada lähimat kalmistut, kaevikut või matmiseks kaevatud kraavi. STANAG 2070 kvalifikatsiooni järgi jaotuvad sõjahaudad üksikhaudadeks, grupihaudadeks ja ühishaudadeks. Grupihauda maetakse identifitseerimata langenuid ja ühishauda selleks kaevatud kraavi üksteise kõrvale identifitseeritud langenuid.

4.3.2. Koostatakse erakorralise välimatuse ettekanne EMBUREP ja vajadusel täpsustav matmispaiga kaart, võetakse kaasa alumine pool isikuplaadist (ketiga pool maetakse koos surnukehaga) ja edastatakse dokumendid

ning kaelaplaat üksuse staabile, kus korraldatakse surmafaktiga seotud info töötlemine analoogselt tavajuhtumiga. .

4.3.3. Pool isikuplaadist maetakse koos langenuga. Kui isikuplaati ei ole, paigaldada sõjahauda (Lisa 3) hermeetilises pakendis (välipudel) EMBUREP ära kirjaga.

4.3.4. Haul viiakse võimalusel läbi välimatuse tseremoonia vastavalt langenu usulistele tavadele.

4.4. Matusetseremooniad

Matusel võimalusel järgida Kaitseväe juhataja käskkirjaga kehtestatud „Kaitseväelise matuse juhendit“, perekonna soove ning Kaitseväe ja omavalitsuse võimekusi.

4.5. Lähedaste teavitamine

Lähedaste teavitamine toimub brigaadi või sama tasemega üksuse poolt organiseerituna vastavalt kehtestatud korrale